

Representantforslag nr. 35

(2007-2008)

fra stortingsrepresentantene Robert Eriksson, Kari Kjønås Kjos, Kenneth Svendsen og Øyvind Korsberg

Dokument nr. 8:35 (2007-2008)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Robert Eriksson, Kari Kjønås Kjos, Kenneth Svendsen og Øyvind Korsberg om å legge til rette for en helhetlig gjennomgang av de forhold som barna på kysthospitalene ble utsatt for

Til Stortinget

BAKGRUNN

Over en rekke år har det, gjennom media, fremkommet påstander fra tidligere pasienter ved blant annet Kysthospitalet i Tromsø, om at de har vært utsatt for følgende:

- Grov mishandling
- Feil medisinsk behandling
- Avstraffelser
- Traumatiske opplevelser
- Mistet mange år av sin tidligste barndom
- Brutalitet overfor forsvarsløse barn
- Redusert skolegang

Disse pasientene, som var barn, mener de ble utsatt for mishandling - ja til og med grov mishandling. De fikk feil medisinsk behandling, og ble liggende på hospitalet lenger enn påkrevd. Avstraffelsene gjentok seg, spesielt rising.

Ifølge opplysninger fra Stiftelsen Rettferd for taperne, i brev av 16. oktober 2007 til justiskomiteen i Stortinget, fremkommer det at alle barn som ble lagt inn på Kysthospitalet i Tromsø hadde ben-tuberkulose. Når barn blir lagt i en seng for et ukjent antall år, er det rimelig å tro at dette forårsaker forfall i store deler av kroppen. Flere pasienter husker svært godt skrekkehistoriene om å bli kjørt ned i kjelleren om nat-

ten som avstraffelse. Denne avstraffelsen kunne vare i opptil to timer.

Barna ble også tapet over munnen hvis de pratet for mye. Dette bekreftes også av en ansatt i Kysthospitalet. Men hun oppfattet det hele som en lek blant barna. Enkelte barn har problemer med å huske dette som en lek. "Det var dødsens alvor," sier en tidligere pasient. Tidligere er 18 pasienter blitt tilkjent erstatning av staten for feilbehandling. At oppholdet imidlertid måtte oppleves som traumatisk for barna var og er en selvfølge.

Mens mange barn på andre sykehus ble kvitt ben-tuberkulosen i løpet av to-tre år, var pasientene på barnestua på Kysthospitalet i Tromsø inntengt i lang tid. De kunne ligge gipset fra hodet til tærne og bundet til senga i flere år. Disse opplysningene fremkommer i NRKs program Faktor som ble sendt 21. november 2005. En av pasientene som sto frem i nevnte program uttaler, sitat:

"Jeg var fire år da jeg måtte forlate mor, far og bror hjemme i Sørvær for å legges inn på Kysthospitalet. Der ble jeg i ti år."

Videre uttalte hun, sitat:

"Da jeg kom til Martine Hansen hospital i Bærum fikk jeg vite at jeg var frisk. Det hadde jeg vært i de to-tre siste årene på Kysthospitalet i Tromsø, uten at overlegen skrev meg ut og sendte meg hjem til mor og far, - Kysthospitalet var et fengsel."

Mange av disse pasientene kom inn som svært små barn, og kjente ikke til noe liv etter hvert utenfor Kysthospitalet, og de fikk sjelden besøk av sine foreldre. De følte seg oppgitt av foreldrene, og sykdommen var i seg selv "infamerende". Overlege Winge ved Revmatologisk avdeling ved Universitetssykehuset Nord-Norge HF (UNN) bekrefter dette. "Det var store reiseavstander og dårlig råd blant folk. At

barna er blitt påført traumer av sykehusoppholdet, virker derfor sannsynlig," sier overlege Winge til avisen Nordlys 14. juli 2006.

18 tidligere pasienter har fått billighetserstatning på grunn av rent medisinske forhold ved Kysthospitalet. Det vises videre til Stiftelsen Rettferd for taperne som opplyser at de har om lag 54 saker liggende, pr. dags dato, og at de har til hensikt å søke om billighetserstatning for disse. Stiftelsen Rettferd for taperne har uttalt at det er liten tvil om at kysthospitalbarna er kommet svært uheldig ut i sitt møte med det offentlige, enten det gjelder helsevesenet, skolen eller Sosial- og helsedirektoratet, med hensyn til omsorgs- svikt.

Tilsvarende hendelser skjedde også andre steder i landet. Ett av stedene er Kysthospitalet Hagavik i Os kommune utenfor Bergen. Thorleif Eikeland, forsker og førsteamanuensis ved Høyskolen i Bergen, har i en forskningsrapport sammenliknet oppveksten til barnehjemsbarn og barn som har hatt langvarig opphold på sanatorium og institusjoner. I materialet fra Eikeland finnes det mange rystende historier, som for eksempel:

"Det var ikke uvanlig at gaver som barna fikk, også julegaver, ble tatt fra dem fordi søstrene av en eller annen grunn fant ut at de ikke fortjente dem.

Ulydigheter kunne føre til innesperring på bad eller, i verste fall, på likhuset."

I Bergen Tidende, av, 19. desember 2005, gjengir en av pasientene en av sine traumatiske opplevelser, hvor han uttaler, sitat:

"De som ikke spiste maten sin, og ble oppdaget av oversøster, ble tvangsført. Jeg likte ikke flesk og la fleskebitene igjen en dag vi hadde betasuppe. Da tok oversøster meg ut på skyllerommet. Der tvang hun maten i meg. Da jeg skrek og kastet opp i vemmelse, tvang hun meg til å spise mitt eget spy. Jeg husker ennå hvordan jeg skrek og skrek."

Forslagsstillerne mener det er mye som taler for at barn som ble behandlet på kysthospitalene, ikke bare ble utsatt for feil medisinfaglig behandling, men også for fysisk og psykisk mishandling.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

Stortinget ber Regjeringen legge til rette for en helhetlig gjennomgang av de forhold som barna på kysthospitalene ble utsatt for.

13. desember 2007